

Conjunt escultòric de l'església de les santes Juliana i Semproniana

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: La Verneda - Via Trajana, 1
Alçada: 8

Coordenades:

Latitud: 41.424716664627
Longitud: 2.2103548053177
UTM Est (X): 434017
UTM Nord (Y): 4586208

Classificació

Número de fitxa 08194 - 47
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1950
Autoria de l'element: Charles Collet
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Està afectada per un possible enderroc.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Privada
Titular: Arquebisbat de Barcelona (c. del Bisbe, 5 - 08002, Barcelona)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 24/11/2016 - 01:00

Descripció

Dins l'església de les santes Juliana i Semproniana hi trobem una sèrie d'elements escultòrics elaborats per l'escultor suís Charles Collet. Es tracta dels capitells de les columnes que separen la nau central de les laterals, els relleus del Sagrari, la Portalada dels pagesos, els estels i una motllura (en algun text es parla de llinda). Els capitells rematen les deu columnes de l'església. Són de planta trapezoïdal i fets de pedra artificial (argamassa encofrada amb motlle i acabada de cisellar en desencofrar-la). Hi trobem dos models diferents, que es van alternant a cada filera de columnes: un model mostra dos paons amb una palmera al mig, amb les cantonades formades per llurs cues, i en l'altra apareixen dos coloms amb un brot de raïm tant al mig com a les cantonades. La Portalada dels pagesos és la peça més important del conjunt segons experts en art. Per les seves dimensions i per la diversitat de motius representats. S'ubica en un extrem de la nau lateral dreta i emmarca una porta, en l'actualitat cegada. Esta feta de gres i dedicada al món de la pagesia. Es divideix en tres seccions: la base, on apareixen àngels a l'esquerra i dimonis a la dreta, la part central, amb els dos sants representants de la Pagesia (Sant Antoni Abat a la dreta i Sant Isidre a l'esquerra) i l'arc superior, amb motius simbòlics de plantes a l'esquerra i d'animals a la dreta, coronat al centre per una creu. Totes les seccions menys les dels sants estan fetes emprant una tècnica de relleus refosos a la manera de l'antic Egipte, amb la forma enfonsada i els seus punts més alts al nivell de la superfície del material, conservant sempre el seu pla. Els dos sants, en canvi, estan fets amb la tècnica tradicional del relleu. S'exhibí en una de les exposicions d'art sacre realitzades a Barcelona entre el 27 de maig i l'1 de juny de 1952, en el marc del XXXV Congrés Eucarístic Internacional, concretament a l'antic polvorí de la Ciutadella, avui Parlament de Catalunya. Distribuïts pel sostre tant d'ela nau central com de les laterals, hi trobem plafons fets amb gres amb la representació d'un estel de vuit puntes. El màxim dignatari de l'església bizantina, segons la litúrgia ortodoxa, duia una capa tatxonada d'estels, doncs representava que carregava la volta celestial sobre les espatlles. El que els textos anomenen llinda seia una motllura que ressegueix el perímetre interior del temple a l'alçada del naixement de les bigues de les naus laterals. Està feta amb gres, com els estels, amb seccions curtes que es van ensamblant una al costat de l'altra. Mostra un disseny geomètric simple, que facilita la seriació. Finalment, els relleus del Sagrari, ubicat darrera l'altar, en el presbiteri. A la base del Sagrari trobem un conjunt de tres pedres gravades: al centre, una pedra trapezoïdal mostra una muntanya o carena de cinc cims de la qual brolla una generosa deu d'aigua, de la qual s'abeuren, a banda i banda d'aquesta pedra central, dos cérvols. Una biga de fusta separa aquest conjunt d'una pedra rectangular calçada sobre el mateix sòl de l'església, al centre de la qual hi trobem gravat l'Agnus Dei.

Observacions:

Malgrat que aquest conjunt s'hagi ressaltat individualment per la voluntat de preservar-lo físicament, no es pot entendre sense la seva ubicació. Tots i cadascun dels seus components (capitells, estels, motllura, portalada) estan dissenyats, pensats i elaborats per al seu lloc específic i es van fer conjuntament amb l'arquitecte de l'església de les santes Juliana i Semproniana. La seva forma, els simbolismes, les representacions, el material i tots els valors simbòlics i formals estan pensats de forma global dins un conjunt més ampli del que no es pot destriar i sense el qual es descontextualitzaria i perdria sentit.

Història

La parròquia de les Santa Juliana i Semproniana se situa al marge dret del riu Besòs, en el barri de La Verneda o també conegut com a Via Trajana. Antigament aquesta zona era un espai verd i boscós on destacava un tipus de vegetació propi de les ribes baixes dels rius: els verns. Abans del canvi social

provocat pel creixement industrial, el barri de Via Trajana era un espai majoritàriament dedicat al conreu i es podien localitzar algunes petites masies. Com a conseqüència de l'arribada de les indústries, el creixement urbanístic, productiu i demogràfic van provocar la construcció dels primers polígons d'habitatges a La Verneda. Aquests primers edificis van ser ocupats pels barraquistes expulsats de l'Avinguda Diagonal per la celebració del XXXV Congreso Eucarístico Internacional de 1952. Tot i les millores que va suposar la construcció d'aquests nous barris, les famílies consideraven que patien una manca de serveis bàsics que la parròquia de les Santa Juliana i Semproniana va començar a suplir. La nova parròquia inaugurava el culte el 18 de desembre de l'any 1949, quan només hi havia la construcció d'un petit tram de 8 metres de costat del presbiteri. La inauguració definitiva fou el juliol de l'any 1950 i es va convertir en un punt de referència pel veïnatge. L'església donava suport espiritual però també tenia cura dels infants, disposava d'espais d'oci com una sala de cinema i un camp de futbol i oferia servei de menjador i dispensari a tot el barri.

Bibliografia

MEMBRIVES, Marta (2017). Sant Adrià protegirà un conjunt escultòric religiós;
<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/1116736-sant-adria-protegira-un-conjunt-escultoric-religios.html>
[consulta feta el 20/09/2020]. PRADAS, R. (2010). Via Trajana més enllà de la frontera. Col·lecció Remodelacions Urbanes. Generalitat de Catalunya. VILALTA AREÑAS, Jordi (2017). El conjunt escultòric de Charles Collet a l'església de les santes Juliana i Semproniana al barri de Via Trajana de Sant Adrià de Besòs. Informe inèdit Viure Sant Adrià de Besòs. Butlletí d'informació municipal. Núm. 63, abril 1987.
<http://desdesantadriadebesos.blogspot.com.es/search/label/Santa%20Juliana%20i%20Santa%20Semproniana>
<http://desdesantadriadebesos.blogspot.com.es/2016/03/> <http://rafaelroses.net/pinturas-murales-pinturas-y-esculturas/barcelona/parroquia-de-les-santes-juliana-i-semproniana-de-sant-adria-de-besos>